

GEMISTE KANS (8): BELASTING- VERLAGING VOOR GEZONDEN, TEN KOSTE VAN ZIEKEN?

IGNACE LEUS (REDACTIELID)

Tweehonderdduizend Vlamingen én hun familieleden moeten hun financiële middelen om te leven (te overleven) halen uit de invaliditeitsverzekering of het stelsel van tegemoetkomingen voor gehandicapten.

Door hun ziekte of handicap zijn zij *lange tijd* niet in staat om zélf deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Terwijl de 'actieven', maar vooral de inactieve vermogensbeheerders, in een groeiende economie met stijgende welvaart hun beschikbaar inkomen zien toenemen, kunnen zij, zonder een politieke beslissing tot grotere herverdeling, niet meegroeien en stabiliseert, ontwaart hun inkomen (een invaliditeitsuitkering bedraagt gemiddeld voor een alleenstaande 28.550 fr.).

Terwijl gemiddeld zes op honderd gezinnen bestaanonzeker is, loopt de bestaanonzekerheid bij invaliden op tot één op twee!

BESPARINGEN

De Vlaamse regering besliste net vóór de vakantie tot een aantal besparingen in het nadeel van personen met een handicap. De tussenkomsten voor elektronische wagens én vooral *scooters* verlaagden. Sinds vorige regering worden ook geen tussenkomsten meer verleend in de kosten van personalarmltoestellen voor zwaar zorgbehoevenden thuis. Terwijl het budget voor hulpmiddelen globaal aanzienlijk stijgt, verslechtert de individuele situatie van sommigen. Een globale begrotingsstijging betekent nog niet dat de inkomensituatie van de individuele uitkeringsgerechtigden verbetert.

De bevoegde minister maakte wel via de pers duidelijk dat vele honderden gezinnen met gehandicapte personen staan te wachten op de uitbreiding van professionele zorg, en dat hiervoor honderden miljoenen zullen nodig zijn. Minstens duizend mensen jonger dan 65 jaar worden vandaag opgevangen in rustoorden voor ouderen, omdat er te weinig opvangmogelijkheid en -ondersteuning is voor gehandicapten in hun natuurlijk of vervangend thuismilieu. De waarheid gebiedt te zeggen dat in de loop van de voorbije twintig jaar de kwaliteitsvolle zorg voor personen met een handicap in Vlaanderen opgetrokken werd van 4 miljard tot 27 miljard, middelen die gingen naar de uitbouw van een professionele ondersteuning via een gevarieerd net van ambulante en residentiële voorzieningen.

Dat niet alleen personen met een handicap verdere uitbreiding van zorggelden nodig hebben, is duidelijk. Duizenden ouderen én hun verzorgenden wachten sinds jaren op een erkenning als verzorgde in een rust- én verzorgingstehuis. Na de uitbreiding van de erkende rust- en verzorgingsbedden met vijfduizend, verblijft de helft van de ouderen nog steeds in onvoldoende gefinancierde voorzieningen... wat leidt tot te hoge vraagprijzen én een financiële last voor plaatselijke besturen én familieleden. In een solidaire gemeenschap wordt die last redelijkerwijze gedragen door alle leden van

de bevolking, in functie van hun financiële draagkracht (inkomensverdeling via rechtvaardig belastingstelsel).

En dit allemaal terwijl er blijkbaar tweehonderd miljard te veel is in de schatkist, zodat het teruggegeven wordt aan, ja aan wie? Aan zij die het het meest nodig hebben? Sinds vele jaren vergeet het beleid diegenen die door hun ziekte of handicap zelf geen inkomen kunnen verkrijgen door arbeid, op het vlak van hun meest essentiële nood: een *welvaartsvast vrij besteedbaar inkomen!*

WET NIET UITGEVOERD

De voorbije regeringen hebben inspanningen geleverd om de meerkosten van chronisch zieken te verbeteren door forfaitaire tussenkomsten. De hoogte van de invaliditeitsuitkeringen en tegemoetkomingen voor gehandicapten loopt echter schromelijk achter op de normale welvaartsevolutie van de werkenden. Sinds 1980 stegen de lonen met 96%; de maximumuitkering voor invaliden nam slechts toe met 57%. Als het inkomen van een gewone actieve Belg steeg van 400.000 fr. naar bijna 800.000 fr., verhoogde in dezelfde periode het besteedbaar inkomen van een invalide met 81.000 fr., zonder de grenzen van het allernoodzakelijkste te overstijgen. Zie je veel invaliden op restaurant of in de bioscoop?

Alleen de minimumuitkeringen aanpassen, is onvoldoende om een sociaal antwoord te bieden aan de zestigduizend kinderen die leven in een gezin van een langdurig invalide werknemer of zelfstandige... Nog meer dan werklozen zijn gezinnen van invaliden die niet één of twee jaar moeten leven van een uitkering, maar soms twintig jaar lang, bedreigd door bestaansonzekerheid en armoede.

6 4

Al te vlug vergeet men dat deze mensen het vaak voor de rest van hun leven moeten stellen met een uitkering, en dat ze naast de dekking door de ziekteverzekering blijven leven met hogere uitgaven als gevolg van hun ziekte of handicap. Meer dan vier op tien zieken heeft een veel te laag inkomen en is bestaansonzeker.

Iemand die jaren moet leven van een vervangingsinkomen levert onophoudelijk koopkracht in op zijn werkende burens en collega's die in het productieproces blijven meedraaien. Het is dus zeker de verloren kans van de voorbije jaren dat invaliditeitsuitkeringen niet welvaartsvast gemaakt werden. De laatste aanpassing dateert van 1977, toen er 4.840 fr. op jaarbasis bijkwam, of 13 fr. per dag. In plaats van ze welvaartsvast te maken, werden de uitkeringen voor samenwonenden zelfs verlaagd, werd het vervangingspercentage voor zieken tijdens het eerste jaar van hun arbeidsongeschiktheid zelfs teruggeschroefd van 60% naar 55%.

Sinds 1976 wordt een wet niet uitgevoerd, die aan invaliden een essentieel recht toekent dat alle werkende Vlamingen koesteren: vakantiegeld. Is het echt te veel gevraagd dat zij die wegens ziekte niet kunnen werken, minstens de welvaartsaanpassing zouden krijgen én het vakantiegeld.

Eén bericht over de belastingen was sociaal geïnspireerd en duidelijk, maar onvolledig: het kijk- en luistergeld is onrechtvaardig omdat alle personen hetzelfde bedrag moeten betalen, onafgezien van hun inkomen. Maar hebt u reeds opgeteld welke andere forfaitaire bedragen invaliden en gehandicapten met lage inkomens moeten betalen, waarbij ze evenveel moeten neertellen als de rijkste rentenier: huisvuilbelasting, provinciebelasting, milieuheffing, heffing op oppervlaktewateren enz.